

Torek, 3. februarja 2009

Nediskriminacija na podlagi spola in solidarnost med generacijami

P6_TA(2009)0039

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 3. februarja 2009 o nediskriminaciji na podlagi spola in solidarnosti med generacijami (2008/2118(INI))

(2010/C 67 E/05)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 2, člena 3(2) in člena 141 Pogodbe ES,
- ob upoštevanju resolucije Sveta ter ministrov za delo in socialne zadeve, ki so se dne 29. junija 2000 sestali v okviru Sveta, o uravnoteženi udeležbi žensk in moških v poklicnem in družinskem življenju ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. decembra 2000 o sporočilu Komisije „V Evropo za vse starosti – spodbujanje blaginje in medgeneracijske solidarnosti“ ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. marca 2004 o uskladitvi poklicnega, družinskega in zasebnega življenja ⁽³⁾,
- ob upoštevanju Evropskega pakta za mlade, ki ga je sprejel Evropski svet v Bruslju dne 22. in 23. marca 2005,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. marca 2006 o demografskih izzivih in medgeneracijski solidarnosti ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Sporočila Komisije z dne 12. oktobra 2006 z naslovom „Demografska prihodnost Evrope, kako spreminiti izziv v priložnost“ (KOM(2006)0571),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. junija 2007 o regulativnem okviru za ukrepe usklajevanja družinskega življenja in študijskega časa za mlade ženske v Evropski uniji ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. maja 2007 z naslovom „Spodbujati solidarnost med generacijami“ (KOM(2007)0244),
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije z naslovom „Spodbujati solidarnost med generacijami“ ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 27. septembra 2007 o enakosti med ženskami in moškimi v Evropski uniji – 2007 ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta Komisije z naslovom „Demografska prihodnosti Evrope: dejstva in podatki“ (SEK(2007)0638),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. februarja 2008 o demografski prihodnosti Evrope ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ UL C 218, 31.7.2000, str. 5.⁽²⁾ UL C 232, 17.8.2001, str. 381.⁽³⁾ UL C 102 E, 28.4.2004, str. 492.⁽⁴⁾ UL C 292 E, 1.12.2006, str. 131.⁽⁵⁾ UL C 146 E, 12.6.2008, str. 112.⁽⁶⁾ UL C 120, 16.5.2008, str. 66.⁽⁷⁾ UL C 219 E, 28.8.2008, str. 324.⁽⁸⁾ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0066.

Torek, 3. februarja 2009

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. septembra 2008 o enakosti med ženskami in moškimi – 2008 ⁽¹⁾,

- ob upoštevanju člena 45 svojega Poslovnika,

- ob upoštevanju poročila Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A6-0492/2008),
 - A. ker so ženske in moški enaki kar zadeva človeško dostojanstvo in ker imajo enake pravice in dolžnosti,
 - B. ker je enako obravnavanje žensk in moških vodilno pravno načelo in ker mora na podlagi tega enakost biti upoštevana in spoštovana pri razlaganju in uporabi pravnih norm,
 - C. ker se razlike med ženskami in moškimi ohranjajo v vseh ostalih vidikih kakovosti dela, na primer pri usklajevanju poklicnega in družinskega življenja, in ker je stopnja zaposlenosti žensk z vzdrževanimi otroki le 62,4 %, medtem ko je pri moških 91,4 %; ker je kar 76,5 % zaposlenih s krajšim delovnim časom žensk,
 - D. ker lizbonska strategija predvideva zagotovitev, da se 60 % delovno sposobnih žensk zaposli; ker količinski in kakovostni cilji lizbonske strategije in nove integrirane smernice za rast in delovna mesta ⁽²⁾, predvsem kjer gre za zaposlovanje žensk in odraslih, temeljijo na ugotovitvi, da je z vidika trajnosti nesprejemljivo zavreči zadevne vire in njihov potencial ter da je ogrožena stabilnost pokojninskih sistemov in sistemov socialnega varstva,,
 - E. ker načelo enakega obravnavanja žensk in moških določa, da ne sme biti nobene neposredne ali posredne diskriminacije zaradi spola, še najmanj pa zaradi materinstva, opravljanja družinskih obveznosti ali zakonskega stanu,
 - F. ker podatki iz prej navedenega sporočila Komisije z dne 12. oktobra 2006 kažejo, da imajo države in regije z visoko stopnjo zaposlenosti žensk, ki imajo sisteme socialnega varstva, tudi višjo stopnjo rodnosti,
 - G. ker je v Uniji zaradi treh glavnih izzivov, s katerimi se sooča, to so demografske spremembe, globalizacija in podnebne spremembe, potrebna medgeneracijska solidarnost na podlagi obsežnega dogovora med generacijami, pa tudi med obema spoloma,
 - H. ker mora dogovor med spoloma, generacijami in ljudmi temeljiti na možnosti, da si lahko posamezniki organizirajo svoje poklicno in zasebno življenje ter uskladijo gospodarske zahteve proizvodnje, ki so del pridobitne zaposlitve, z možnostjo izbire, katerim dejavnostim se bodo posvečali in kdaj, v okviru pravic in odgovornosti iz zakonodaje in pogodb,
 - I. ker morajo zaradi medgeneracijske odgovornosti javni organi imeti dejaven pristop, vsi socialni akterji pa morajo igrati vodilno vlogo, da bi zagotovili visoke standarde storitev splošnega interesa ter primerne in zadostne sisteme zdravstvenega in socialnega varstva,

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0399.

⁽²⁾ Glej sporočilo Komisije z dne 11. decembra 2007 z naslovom „Integrirane smernice za rast in delovna mesta (2008–2010)“ (KOM(2007)0803).

Torek, 3. februarja 2009

- J. ker je prisotnost žensk na trgu dela povezana s kulturnimi spremembami in reformami, oblikovanimi za uveljavitev politik za doseganje ravnotežja med delom in zasebnim življenjem ter prerazporeditev vlog; ker takšne politike pokrivajo različne, v osnovi povezane, vidike, od začasno krajšega delovnega časa do mrež storitev za osebno pomoč, prek spremembe pogodb o zaposlitvi v pogodbe za delo s krajšim delovnim časom ali prek pravice do dopusta (porodniškega, očetovskega, starševskega in družinskega),
- K. ker demografske spremembe pomembno vplivajo na zasebno in poklicno življenje ljudi; ker so neustrezne storitve, nezadostne plače, pozen vstop na trg dela, dolgotrajno podaljševanje pogodb za določen čas in nezadostne spodbude za mlade pare med razlogi, zakaj si mladi prej ne ustvarijo družine in nimajo otrok; ker togi delovni vzorci in težavna vrnitev na trg dela po obdobju opravljanja skrbniških dolžnosti otežujejo svobodno odločanje glede doseganja ravnotežja med delom in zasebnim življenjem ali pa glede izmenjavanja med poklicnim in družinskim življenjem,
- L. ker nediskriminacija, ki temelji na spolu, ponavadi v prvi vrsti zadeva ne le ženske/matere, temveč tudi moške/očete; ker se kakršni koli politični ukrepi na tem področju ne bodo mogli več osredotočiti zgolj na ženske in ker bi morale evropske in nacionalne politike odslej upoštevati tudi potrebe in sposobnosti moških/očetov na tem področju,
- M. ker je treba pozornost nameniti diskriminaciji zaradi porodniškega, očetovskega, starševskega in družinskega dopusta, ki je povezana s skrbništvom, da bi ugotovili, ali je diskriminacija v takšnih primerih oblika diskriminacije na podlagi spola; ker je treba opredeliti pojem večplastne diskriminacije na evropski ravni,
- N. ker se pojem solidarnosti med generacijami ne omejuje le na skrb za otroke, marveč zadeva tudi odgovornost do starejših in vzdrževanih oseb ter prispeva k spoštovanju človeškega dostojanstva ter k temu spodbuja tudi prihodnje generacije,
- O. ker velika revščina ne sme biti diskriminacijski dejavnik na področju medgeneracijske solidarnosti, pa tudi ker najrevnejše družine ohranjajo vezi in dejavnosti na področju medgeneracijske solidarnosti,
- P. ker bi morala družba priznati delo oseb, ki svoj čas posvečajo varstvu in vzgoji otrok ali skrbijo za starejše osebe, in ker bi lahko ta cilj dosegli tako, da bi jim zagotovili pravice, zlasti socialno in pokojninsko zavarovanje,
- Q. ker je vloga staršev pri vzgoji otrok in vloga otrok v odnosu do starejših in vzdrževanih oseb ter vloga žensk in moških kot skrbnikov starejših in vzdrževanih oseb bistvena za skupni napredek in ker bi jo morajo prečne politike priznati kot tako, ko se ženske in moški sami odločijo, da se bodo temu delu v celoti ali delno posvetili,
- R. ker Komisija od oktobra 2003 izvaja posvetovanja s socialnimi partnerji o ravnotežju med delom, družino in zasebnim življenjem, ki so trenutno na začetku druge faze in temeljijo na pomenu iskanja politik in načinov za omogočanje dobrih delovnih mest v povezavi z odgovornostmi žensk in moških v gospodinjstvu,
- S. ker imajo moški ključno vlogo pri uresničevanju resnične enakosti,

Torek, 3. februarja 2009

- T. ker so bila načela prožne varnosti, ki veljajo za ženske, navedena v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 29. novembra 2007 o oblikovanju skupnih načelih prožne varnosti ⁽¹⁾ in ker delovni čas v večini evropskih regij ni ugoden za osebe z otroki in ker imajo te manj možnosti, da bi delale na delovnih mestih z gibljivim delovnim časom, kot osebe brez otrok ⁽²⁾,
- U. ker je usklajevanje družinskih načrtov, zasebnega življenja in poklicnih ambicij mogoče le, če lahko zadevne osebe z ekonomskega in družbenega vidika resnično svobodno izbirajo ter jim je zagotovljena podpora prek političnih in gospodarskih odločitev na evropski in nacionalni ravni, pri tem pa niso prikrajšane, in če je na voljo potrebna infrastruktura,
- V. ker obstaja nevarnost „prisilnega“ dela s krajšim delovnim časom, zlasti za ženske/matere, ki so v to prisiljene zaradi nedostopnosti storitev varstva otrok, obstaja pa tudi tveganje, da prehod s polnega delovnega časa na krajši delovni čas morda ne bo dovoljen, s tem pa je ovirano, če ne nemože, doseganje ravnotežja med delom, družino in zasebnim življenjem,
1. poudarja, da je načelo medgeneracijske solidarnosti eden strukturnih temeljev evropskega socialnega modela; zaradi ohranitve tega načela poziva javne organe k dejavnemu pristopu na različnih ravneh in meni, da bi morali vse socialne akterje vključiti v zagotavljanje visoko kakovostnih socialnih storitev splošnega interesa za družine, mlade ljudi in tiste, ki se ne morejo sami vzdrževati;
2. poudarja, da sta politika na področju oskrbe in zagotavljanje skrbstvenih storitev dejansko povezana z doseganjem enakosti med ženskami in moškimi; izraža kritiko zaradi pomanjkanja cenovno sprejemljivih, dostopnih in visoko kakovostnih skrbstvenih storitev v večini držav članic, to pa je povezano z dejstvom, da delo na področju oskrbe ni enako porazdeljeno med ženskami in moškimi, kar neposredno zmanjšuje možnosti žensk za sodelovanje na vseh področjih družbenega, gospodarskega, kulturnega in političnega življenja;
3. poudarja, da kakovostne in cenovno dostopne ustanove za varstvo otrok, obratujoče v skladu z urnikom, ki ustreza staremu in otrokom, ter kakovostna in cenovno dostopna infrastruktura za starejše in druge vzdrževane osebe morajo biti v središču socialnega modela EU ter ključen dejavnik za izboljšanje dostopa žensk do trga delovne sile in plačanega dela, kar ženskam omogoča, da uporabijo svoje sposobnosti za doseganje ekonomske neodvisnosti;
4. opozarja na zaveze držav članic, ki so jih sprejele na srečanju Evropskega sveta v Barceloni leta 2002, glede odpravljanja ovir pri enaki udeležbi ženskih in moških na trgu dela ter glede uvedbe otroškega varstva za 90 % predšolskih otrok, starih 3 ali več let in šoloobveznih otrok, ter najmanj za 33 % otrok, mlajših od treh let; poziva države članice, da pripravijo podobne cilje glede ustanov za varstvo starejših in bolnih sorodnikov;
5. opozarja na izjemno neravnovesje med ženskami in moškimi pri razdelitvi domačih in družinskih odgovornosti, zaradi česar se večinoma ženske odločajo za gibljiv delovni čas ali celo za opustitev zaposlitve, kar vpliva na poklicni razvoj žensk in povečuje razliko v plačah med moškimi in ženskami ter razliko na področju pokojninskih pravic;

⁽¹⁾ UL C 297 E, 20.11.2008, str. 174.

⁽²⁾ Eurostat, *Življenje žensk in moških v Evropi*, 2008, str. 89.

Torek, 3. februarja 2009

6. izraža bojazen, da je predlog češkega predsedstva o tem, da je lahko varstvo otrok „resnična alternativa poklicni karieri“, usmerjen k tradicionalni delitvi dela med moškimi in ženskami oziroma h konceptu, da so delavci pravzaprav moški, zaposleni za polni delovni čas, za njihove osebne potrebe pa skrbijo „nevidne roke“ (ženske), ki skrbijo za dom in družino;
7. izraža veliko zaskrbljenost nad dejstvom, da zlasti v času gospodarske recesije predlog češkega predsedstva izvaja pritisk na ženske, da pustijo službo in sledijo svoji „naravni“ poti, tj. skrbi za otroke in druge vzdrževane osebe; poziva Svet in države članice k vsestranskemu prizadevanju za doseganje ciljev na področju oskrbe otrok, ki so bili sprejeti v Barceloni;
8. poudarja, da celovita udeležba enega ali obeh staršev pri dostojno plačanem poklicnem življenju lahko prispeva k zmanjšanju revščine med zaposlenimi in enostarševskimi gospodinjstvi, ki beležijo veliko višjo stopnjo revščine (32 %);
9. poudarja, da imajo številne ženske zaradi pokojninskih shem v državah članicah še vedno le posredne pravice na podlagi moževe delovne dobe, posledica tega pa je, da ženske predstavljajo večino starejših, ki živijo v revščini;
10. poziva države članice, naj obravnavajo strukturne dejavnike, ki prispevajo k neenakosti pokojninskih shem, vključno z organizacijo skrbništva ter usklajevanjem poklicnega in družinskega življenja, neenakostmi na trgu dela, razlikami v plačilu glede na spol ter neposredno diskriminacijo v drugem in tretjem pokojninskem stebru;
11. poziva Komisijo, naj pripravi predlog za novo direktivo o posebnih pravicah in varovalih na področju usklajevanja poklicnega in družinskega življenja za družine, ki imajo vzdrževane člane (otroke, starejše in invalide);
12. poziva raziskovalne ustanove in inštitute, naj več sredstev namenijo za večji učinek na področju okoljske izboljšave proizvodov za otroke, nesamostojne osebe ali proizvode za splošno rabo v gospodinjstvu;
13. poziva Eurostat, naj pripravi ukrepe za po spolu razčlenjeno predstavitev podatkov o oskrbi otrok in vzdrževanih oseb;
14. poziva Komisijo, naj predstavi konkretne pobude za potrditev znanja, pridobljenega pri vzgoji, skrbi za vzdrževane osebe in gospodinjškemu delu, da bi se lahko upoštevalo ob vrnitvi na trg dela; poudarja, da je ocena naddisciplinarnih veščin ključnega pomena za tako imenovano bilanco veščin glede na najboljše tradicije na področju nacionalnih poskusov na sistemih za povezovanje ponudbe delovne sile s povpraševanjem;
15. poziva Komisijo, naj izvede kampanjo za povečanje osveščenosti in uvede pilotne projekte za bolj uravnoteženo udeležbo žensk in moških v poklicnem in družinskem življenju;
16. poziva države članice, naj obravnavajo možnost prožnega delovnega časa za starše (kot rezultat svobodne izbire) in prožnega delovnega časa institucij za varstvo otrok, da bi tako ženskam kot moškim pomagale pri uspešnejšem usklajevanju poklicnega in družinskega življenja;

Torek, 3. februarja 2009

17. poziva Komisijo, naj spremlja zgledne prakse držav članic v zvezi s skrbniki in naj jih posreduje vsem državam članicam, s čimer bi prikazala, da imajo skrbniki osrednjo vlogo na področju medgeneracijske solidarnosti, in spodbudila izvajanje strategije za skrbnike v državah članicah;
18. poziva države članice, naj podpirajo in spodbujajo operativne programe Komisije v okviru Evropske zveze za družine; poziva Komisijo, naj okrepi razvoj orodij za sistemiziranje izmenjave dobre prakse in raziskav na tem področju;
19. poziva javne organe k sprejetju potrebnih ukrepov, da bi zaposlenim materam in očetom lahko nudili pomoč s politikami za spodbujanje ravnotežja med delom in zasebnim življenjem ter jim omogočili dostop do sredstev za doseganje tega cilja;
20. poziva države članice, naj podprejo ureditev dopustov (starševski dopust, dopust ob posvojitvi, solidarnostni dopust) za osebe, ki želijo prekiniti poklicno delovanje, da bi se posvetili vzgoji otroka ali skrbi za vzdrževano osebo;
21. meni, da je treba ukrepati, da bi izboljšali obravnavo porodniškega dopusta, pa tudi očetovskega in starševskega dopusta, s posebnim poudarkom na dopustu, ki ga koristijo zaposleni očetje, pri tem pa upoštevati, da v vseh državah članicah le majhen odstotek moških izkoristi ta dopust;
22. vztraja, da bi moral biti vsak, ki želi prekiniti ali skrajšati svoje formalno poklicno delovanje, da bi se posvetil solidarnosti med generacijami, upravičen do prilagodljivega delovnega časa; zato poziva mala in srednje velika podjetja, naj se bolj prostovoljno vključujejo v sodelovanje, in javne organe k večji finančni prožnosti pri proračunskih napovedih državne pomoči;
23. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami in socialnimi partnerji začne revizijo politike za usklajevanje družinskega in poklicnega življenja, ki mora zlasti:
- zagotavljati, da stroški porodniškega/očetovskega dopusta ne bodo v breme delodajalca, temveč družbe, da bi se tako izkoreninila diskriminacija v podjetjih in spodbudila demografsko rast,
 - izboljšati dostop do storitev varstva in pomoči za nesamostojne osebe (otroke, invalidne in starejše osebe) ter prožnost teh storitev z določitvijo minimalnega števila struktur, odprtih tudi ponoči, da bi se izpolnjevale poklicne zahteve in ohranilo zasebno življenje;
24. poziva Komisijo, Svet in države članice, naj v Direktivo 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa ⁽¹⁾ vključijo člen o ravnotežju med delom in zasebnim življenjem, in poudarja, da je treba takšno določbo upoštevati pri določanju delovnega tedna in ureditev glede dežurstva;
25. poziva države članice, naj zagotovijo, da se bo lahko vsak, ki bo začasno prekinil svoje poklicno delovanje, da bi se posvetil vzgoji otrok ali skrbi za starejše ali vzdrževane osebe, ponovno vključil na trg dela in se vrnil na svoje staro delovno mesto ter da bo lahko poklicno napredoval;
26. poudarja, da sta lastni prihodek in plačano delo žensk ključna za njihovo neodvisnost in za večjo enakost med ženskami in moškimi v družbi kot celoti;
27. poudarja, da je treba okrepiti solidarnost do starejših, ki morajo prav tako biti solidarni do otrok in mladih; ker lahko starejši prenesejo svojo modrost, znanje in izkušnje na mlade generacije, mladi pa izkažejo energijo, dinamičnost, veselje do življenja in upanje;

(¹) UL L 299, 18.11.2003, str. 9.

Torek, 3. februarja 2009

28. meni, da je treba medgeneracijsko solidarnost spodbujati z razumnimi davčnimi politikami (v obliki prenosov, odbitkov in znižanj davka), z ukrepi za spodbujanje dejavnega staranja, s politikami za razvijanje spretnosti in celovitimi mrežami za storitve za otroke, starejše, invalide in nesamostojne osebe ter oceniti njihov pozitiven oziroma negativen učinek na osebne odločitve in ravnotežje med delom, družino in zasebnim življenjem;
29. opozarja Komisijo in države članice, da je treba sprejeti pozitivne ukrepe v korist žensk in moških, zlasti zato, da bi jim omogočili vrnitev na trg dela po prekinitvi poklicne poti iz družinskih razlogov (vzgoja otrok in/ali oskrba bolnega ali invalidnega starša), s spodbujanjem politike (ponovnega) vključevanja na trg dela, ki bi jim omogočila ponovno finančno neodvisnost;
30. poziva države članice, naj spodbujajo davčno politiko, ki bo upoštevala finančne obveznosti gospodinjstev, zlasti stroške varstva otrok ter skrbi za starejše in vzdrževane osebe, na podlagi davčne ureditve in sistema davčnih olajšav;
31. poziva države članice, naj pregledajo svoje davčne sisteme in določijo davčne stopnje na podlagi pravic posameznika, in posledično zahteva individualizacijo pokojninskih pravic in pravic iz sistema socialne varnosti;
32. poziva institucije Unije in države članice, naj sprejmejo posebne ukrepe v korist žensk, da bodo odpravile očitne primere dejanskih neenakosti v primerjavi z moškimi ter tako uresničile načelo enakosti med ženskami in moškimi; dodaja, da morajo biti tovrstni ukrepi, ki jih je treba izvajati, dokler neenakosti ne bodo odpravljene, razumni in v vsakem primeru sorazmerni z zastavljenim ciljem;
33. poziva nacionalne in lokalne organe, naj oblikujejo programe za mlade ljudi, ki bodo vključevali medgeneracijsko razsežnost, da bi mlajša generacija razumela, da je današnja raven uspešnosti in blaginje posledica prizadevanj in stisk predhodnih generacij;
34. poziva institucije Unije in vse javne organe, naj načelo enakosti med ženskami in moškimi dejavno upoštevajo pri sprejemanju in izvajanju uredb, oblikovanju javne politike in na splošno pri opravljanju svojih dejavnosti;
35. poziva medije, naj s pozitivnim pristopom in dosledno spremljajo medgeneracijske odnose s pomočjo obravnave medgeneracijskih vprašanj, razprav med različnimi starostnimi skupinami in na splošno, naj pozitivno prikazujejo prispevek starejših generacij družbi;
36. meni, da je treba načelo enakega obravnavanja in enakih možnosti upoštevati na vseh področjih gospodarske in socialne politike ter politike zaposlovanja, saj bo to prispevalo k preprečevanju segregacije na trgu dela, odpravi neenakih plač in spodbujanju ženskega podjetništva;
37. meni, da je treba ob upoštevanju spremenjenega družinskega modela in postopnega vstopanja žensk na trg dela nujno prenoviti tradicionalne ureditve oskrbe nesamostojnih oseb; priporoča, da države članice razširijo in dopolnijo zaščito, ki jo nudijo njihove socialne službe, zato da bi zagotovile, da bo pravica do osebne izpopolnjevanja vedno enaka za vse in da bo za nesamostojne osebe poskrbljeno;
38. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter parlamentom in nacionalnim statističnim organom držav članic, Mednarodnemu uradu za delo, Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj ter programu Združenih narodov za razvoj.